

В. С. ПРИТЧЕТ

МОРЯКЪТ

Превод от английски: Петко Бочаров, 1972

chitanka.info

Той пресичаше пътя под поройния дъжд — когато го видях за пръв път, — пристъпвайки с вдигнати колене и протегната напред ръка, сякаш минаваше през мънистената завеса на някой от баровете в Пернамбуко. Знаех, че ще ме заговори. Тази част на Юстън Роуд е винаги пълна с хора, които търсят да изпият чаша чай и се връщат или отиват на работа в Лютън и околностите.

— Извинявай, друже, но това Уайтчепъл ли е? — гласът му беше тревожен и дрезгав.

Сочеше с пръст към заляното от дъжда движение пред нас, където цветовете на електрическите реклами се отпечатваха върху мократа улична настилка. Без палто, с килната на тила омазнена мека шапка, под която капките лъщяха в падналата над челото му черна като смола къдрица, той стоеше пред мен, краката му цвърчаха в подгизналите обувки, а погледът на болнавите му очи бе на човек, който се дави и вика за помощ във вода до колене и се чуди защо му се смеят.

— Това е Сент Панкрас — рекох.

— О, дявол! — промълви той и потърка бузата си, като да го болеше зъб. — Съвсем съм се объркал!

И изведнъж си тръгна, забил очи в светлините напред.

— Хей, почакай! — извиках след него. — Къде в Уайтчепъл искаш да отидеш? Откъде идваш?

— От доковете на Съри — отвърна той. — Казаха, че било близо до Съри, а то излезе друго. Лутам се от десет часа тая сутрин... „Актан“ — прочете на глас табелата на един минаващ автобус, като че си припомняше най-тежката мъка на деня. — Бях вече там! — и омагьосан проследи автобуса, докато той чезнеше в далечината.

Угрижената му уста остана отворена. Беше мокър до кости. Дрехите му бяха черни от влага. И миришеше на влага. Дъждът се стичаше от раменете му към подмишниците, ребрата и кръста. Върху коленете и бедрата му личаха големи тъмни петна. Някога този човек е бил пълен, но тлъстините са се стопявали неравномерно и кожата му бе заприличала на пробит мехур. Докато му говорех, той видимо се успокояваше.

Моряк, естествено, загубен на сушата. Загубен сляпо и безнадеждно. Изчислих, че се е скитал цели двайсет мили този ден, изтощавайки до капка своя гений за погрешна ориентация.

— Слушай — казах, — ти си целият мокър. Ела да прием нещо.
Насреща имаше кръчма. Но той веднага се извърна.
— Аз не пия. Пиенето е изкушение.

Струва ми се тъкмо тая дума ме убеди, че морякът е моят тип мъж. Аз, общо взето, съм пуритан и думата „изкушение“ ми е болезнено, сладостно, възбудително и интимно позната. Извънредно импулсираща и сурова в обобщението си, тая дума сочи или към непоправимия лицемер, или към другаря в борбата с греха. Вече не можех да го пусна да си иде.

Не след дълго седяхме в едно кафене и сърбахме врял индийски чай.

— От кораб ли слизаш? — попитах.

Той ме изгледа, сякаш бях факир, способен да чете в душата му.

— Добре, че те спрях — каза. — Цял ден спирам разни хора и всички само ме объркват. Но ти си човек на място.

Подаде ми документите си (удостоверение за уволнение от флота, пенсионен формуляр, надлежно подпечатани служебни писма) като дете, което ти се оставя в ръцете. Албърт Едуард Томсън, гласяха книгата, готвач, роден 1896, уволнен от военноморските сили по инвалидност преди две години. Значи не беше слязъл сега от кораб.

— Истински са — започна да ме уверява той с подозрение в гласа, когато гласно изрекох мисълта си. — Имам язва... тормози ме от четиринайсет години...

Нямал работа и това го безпокояло, защото е зима. Работил по пътните строежи и в един цирк, бил известно време келнер в някакъв италиански ресторант. Но най-много го тревожело как ще стигне до Уайтчепъл. Разказваше тъй, сякаш цели две години се е лутал из страната, минавайки от една работа на друга във все по-безуспешните си опити да се добере до Уайтчепъл.

— А сега какво ще работиш?

— Не знам.

— Времената са трудни.

— Аз не падам по гръб — каза той. — Ето че намерих теб.

Седяхме до масата един срещу друг. Той се взираше в хората наоколо с уплашени очи. Явно се страхуваше от тях, а и те изглежда се страхуваха от него. Като че ли всеки момент щеше да изкрещи и да се хвърли отгоре им. Всъщност много по-вероятно беше да падне пред

тях на колене и да зариде. Но хората не можеха да знаят това. Спогледахме се и то бе достатъчно, за да се убедим, че ние двамата сме единствените свестни и благонадеждни люде в този дрипав и алчен свят. Не бяха минали и два часа и аз вече му бях дал работа. Не бях повече „друзе“, а „сър“. „Друзе“ беше анархия и прилягаше на всеки случаен тип, с когото съдбата би могла да го срещне, а „сър“ за Томсън, излязъл от флотската кухня, беше йерархия, ред, заплата и спокойствие.

В ония дни живеех сам на село. Никой не се грижеше за мен и домакинството ми. Дадох на Албърт Томсън малко пари, заведох го до Уайтчепъл и му връчих писмени наставления за пътешествието му до моята къща.

Тя беше малка и стоеше точно под челото на един хълм. Там местността е висока и камениста. Пътищата се раздробяват на алеи, алеите потъват в гори и хижите са редки. Дъбовете са големи и клонати. Старци, а под тях чудни плантации от листокапна борика, от които фазани излитат като играчки в дъждовните следобеди. Нощем ще те стресне като изстрел кучешки лай, дърветата шумят като океан и понякога долита свирката на влак, който преминава някъде на час и половина път от теб. И нищо повече. Малкото хора, които ще срещнеш, са сякаш продукт на земята — дърво и камък в дрехи. Предимно възрастни. Една или две по-големи къщи, но без деца. Напусната земя — студът впил зъби дълбоко в нея, вятърът бодне под оловното небе по-остро от пясък, дъждът чука самотно във вейките и шуми в тревата. Това е всичко, което човек може да види или чуе там.

— Дявол да го вземе! — каза Томсън с пристигането си. — Мислех, че никога няма да намеря мястото.

Бледен, пак без палто във влагата, шапката килната назад над подпухналото му мъченическо лице, той се изкачи към къщата с походката на човек, който върви по пирони. И този път се загубил. Качил се на погрешен влак, сбъркал дори посоката. Решил, че както в градовете, най-безопасно е да върви след тълпата. Но на село тълпите бързо се разпръсват. По този начин той изглежда бе обиколил половината от хижите в околността.

— По едно време стигнах до общинската земя — обясняваше той. — Не ми се вярваше да съм на прав път и взех да я обикалям.

Накрая някакво момиче му показало пътя.

Успокоих го. Пристигнахме в къщата и аз го отведох в неговата стая. Той седна на леглото и отново ми разказа историята си. Свали ботушите и чорапите си и загледа покритите си с плюски крака, като мърмореше над тях, сякаш бяха сирачета. Продължаваше да разказва. Във влака имало някаква жена с дете и той извадил джобния си нож, за да забавлява детето, но жената извикала полицай.

Същия следобед, след като се нахранихме и помогнах на Томсън да се настани, аз излязох да се разходя. За мен удоволствието от живота на село се състои в монотонността му. Човек разбира каква голяма част от неговия живот е просто навик, една дълга война, обхванала хора, растения и животни. На село от хората никой нищо специално не очаква, те могат да останат такива, каквито са в действителност, от тях не се иска да притежават особени достойнства. Докато в градовете от тях се изисква прекалено много или извънредно малко.

Когато излязох, беше спряло да ръми. Следобедът бе по-топъл и отпуснат и от тревата се надигаше неприятна миризма на овце. Слизайки надолу по хълма, минаха покрай най-близката съседна хижа. Хижата бе отпреди десет години. Построил я един птицевъд. Дървените части бяха започнали да се цепят и измятат, градинката бе запустяла. В нея стърчаха два-три стръка листокапна борика, огризани от зайците, имаше и розов храст, върху който бе останал и вероятно щеше да стои половин зима един-единствен, прояден от червеи цвят. Историята на хижата можеше да се прочете в тенекиеното корито за боклук край страничната врата. То беше пълно с бутилки от джин, бира и уиски, изхвърлени след неделните тържества на много наематели. Хората първоначално наемаха мястото завинаги, но след месец или два то минаваше в ръцете на друг. Сантиментален по отношение на природата бизнесмен, или инвалид от някое благотворително дружество, семейство с мотопед или двама неразделни учители с големи крака и шушкави якета. А сега в хижата живееше една жена, дъщеря на полковник, която рядко виждах. Но се говореше, че имението принадлежи на някакъв производител на обувки от Нортхемптън.

Минах покрай хижата, вътре свиреше грамофон. Когато и да минех, дъщерята на полковника или слушаше грамофон, или копаеше в градината. Тя беше ниска на ръст, приближаваше тридесетте, имаше

голяма глава, покрита с тютюневокафяви къдрици и интелигентно изражение, а градинската лопата беше голяма почти колкото нея. Тя никога не копаеше дълго. Копаенето ѝ се състоеше обикновено в повдигане на пласт смачкана трева, за да зарови под нея празна тенекиена кутия. Вършеше това с особено напрежение, като боравеше с лопатата така, че косата падаше върху лицето ѝ, а потта се събираше над веждите. Беше винаги с цигара в устата и от време на време свежата кожа на лицето ѝ и топлите тъмносини очи се разкривяваха от жестока бронхиална кашлица и тя цялата пламваше. Когато кашлицата спреше, тя се изправяше и кожата ѝ възвръщаше своята свежест. „Боже мой! По дяволите!“, казваше тя, и всеки път след тези думи тънката ѝ дясна вежда се повдигаше малко и клепачът под нея потрепваше. Това намигане, ясното намигане на дъщерята на полковника се забелязваше веднага. Отначало се чудиш какво означава и решаваш да откриеш. Идеята е поразителна, увлича те като риба, която искаш да накараш да клъвне. В крайна сметка установяваш, че зад маската на детска невинност дъщерята на полковника е най-върл пияница и ругател. Старите хора по кръчмите размахваха бастуни и разгорещено ѝ се заканваха, като казваха, че някой трябвало да ѝ вдигне полите и да я натупа. Тъй като бях съсед на дъщерята на полковника, на мен ми бе излязло име, че се срещам с нея.

— Кое беше онова парче там, долу на пътя? — питаха хората.

— Баща ѝ е офицер в армията.

— Надявам се, не армията на спасението — подхвърляха някои.

Този вид хумор се разнася като дребната шарка.

Казваха, че съм мръсно куче. Но аз едва познавах дъщерята на полковника. Тя ми махваше отдалеч, намигваше ми и след като подхвърляше обичайната ругатня, се отдалечаваше на тънките си крака. Краката ѝ не бяха много хубави. Ако се срещнехме обаче лице с лице на пътя, тя ставаше притеснена и нервна. Измъкваше се обикновено с подмятания от рода:

— Все още ли си сам?

— Да. А ти?

— И аз. А как си със секса?

— Нямам такъв.

— Боже мой, да бях те срещнала по-рано!

Тя идваше в къщата, когато имах приятели на гости. Казваше, че не смеела да дойде, когато съм сам. Всяка вечер в шест часа се заключвала и пускала резето. Следваше намигането, ако то можеше да се нарече намигане. Мъжете се смееха. Страхувала се да не я похитят, обясняваше тя. Жените се наежваха и държаха мъжете по-близо до себе си.

На няколко пъти дъщерята на полковника дойде в къщи, когато бях сам, но тогава тя застава с виновно изражение до вратата, чак в другия край на стаята.

Когато се връщах от разходката, грамофонът беше спрял. Дъщерята на полковника стоеше с навити ръкави на прага на хижата. До нея имаше кофа с вода, а в ръката си държеше твърда четка за дъски.

— Здравей — каза тя неловко.

— Здравсти.

— Гледам, че си хванал някакво моряче. Не знаех, че си от тия.

— Аз пък мислех, че веднага ще познаеш.

— Намерих го тази сутрин да плаче край общинската. Разбил си му сърцето.

Пристъпът на кашлицата я сграбчи изведнаж.

— Е — каза тя, — всеки ден носи по нещо ново.

Когато стигнах до вратата на моята хижа, стана ми ясно, че в края на краищата, ако не друго то Томсън ще може да произвежда поне дим. Късият комин на кухнята изпускаше дебели кафяви фуниеобразни кълбета дим. Димът излизаше на такива мощни тласъци, че къщата приличаше на кръстосвач, който се движи с пълна пара срещу вълните от хълмове. Тръгнах надолу по пътеката към кухнята и погледнах вътре. Томсън бе навил не само ръкавите си, но и крачолите на панталоните. Той гребеше въглища с градинската лопата и ги хвърляше в кухненската печка, огнят пращеше с жълти пламъци, водата клокочеше и пъшкеше в бойлера, тръбите свиреха из къщата.

— Заредих с гориво! — каза Томсън.

Влязох във всекидневната. И помислих, че съм сбъркал къщата. Боядисаните с блажна боя части бяха изтъркани, подовете излъскани като палуба, така че отраженията на пламъците от печката танцуваха върху тях, прозорците лъщяха, а излъсканите метални части из стаята я караха да блести цялата. Всичко лъщеше: топките на вратите,

ключалките, приборите за камината, куките на прозорците. Метал, за който дори не бях подозирал, че съществува в къщата, сега блестеше и издаваше живот.

— В колко часа се подава сигнала... давате поръчката за обед? — попита Томсън, като се появи по чорапи.

Когато му казах часа, неговите големи кръгли очи, под които обикновено се очертаваха сенките, характерни за хора, измъчвани от лошо храносмилане, се оживиха и загледаха ентузиазно.

От този ден животът ми се промени. Преди да дойде Томсън, всичко беше неорганизирано и вяло. Той подреди и постави всички мои книжа и дрехи на място и докара в живота ми специфичния дух и навиците на Кралската флота. Краката му бяха винаги обути в чорапи. Той като че проявяваше някаква нежност към тези сирачета — нещо като разкаяние за всичко, което им бе причинил. Ходеше без връзка и винаги изплискваше яденето, когато сервираше, тъй като правеше това със специално движение, страхуваше се сякаш, че къщата ще се наклони или ще забие нос в някоя вълна. А палците му оставяха белези по чиниите. Но беше винаги точен. Като че живееше само за да му дават заповеди.

— Всичко е наред, сър — казваше той, като стоварваше чинията на масата и в същото време гледаше часовника.

Яденето биваше понякога загоряло или пък подляло от едната страна на чинията, но винаги сервирано навреме.

Тайната на щастието се състои в това да откриеш нещо приятно в монотонността. Моето домакинство бе страдало от липса на въображение. Томсън сложи край на това изморително търсене на идеала.

— Какви са заповедите за обед, сър? Да ви направя ли една хубава пържола с пържени картофи?

Въпросът беше уреден. Той излезе от стаята, но скоро се върна.

— Какъв десерт ще заповядаме да направя, сър?

Този въпрос обърка и двамата ни. Или поне обърка мен. Томсън ме наблюдаваше, като чакаше аз да кажа нещо, за да има време да обмисли своето предложение.

— Да ви направя ли един хубав пудинг?

И така остана пудинг. На втория и на третия ден менюто беше същото, на четвъртия го сменихме, но на петия отново се върнахме на

него. Тогава на Томсън му дойде нова идея.

— Да направя ли пържола на скара, пържени картофи, пудинг и крем? — попита той.

От този ден това стана нещо като наше постоянно меню. Понякога си правехме гуляй с желе за десерт, но след него неизменно се връщаше пудингът.

Преди да се съберем, Томсън бе страдал от недояждане, почти бе умираше от глад, докато мен ме дебнеше съдбата на Обломски. Сега и двамата бяхме обновени и щастливи.

— Аз никога не падам по гръб — казваше той. — Ето че намерих вас.

Това беше любимата му фраза.

Зимата беше кишава и вода капеше като от развален кран, а мъглата като че не бе се вдигала въобще от нашия хълм. Английската зима има безцветен опушен вид на витрина за пържена риба. Но ние кладяхме големи огньове, „товарехме“ въглища, градинската лопата изстребваше тонове. Започнахме да си служим с моряшки жаргон. Нещата не биваха прибирани, те биваха „натоварвани“, странни морски възли се появяваха на невероятни места, за да стегнат туй или онуй, често закрепвахме повехналите цветя в градината, за да не ги отнесе бурята, а вместо да простираме прането, ние го издигахме на въжетата. Кухнята се превърна в „камбуз“, гостната — в „каюткомпания“, а пощаджията се задаваше „от ляво на борд“. За закуска, обед, вечеря и спане се „подаваше сигнал“. През нощта, когато чувах вятърът да свири в комините и да плющи като океански сърф в гората, и гледах навън в черната плътна тъмнина, имах чувството, че пълзим надолу по Мърси в мъглата, или с мъка си пробиваме път през мъртвото вълнение на Атлантическия океан.

Бях щастлив. Но беше ли щастлив Томсън? Изглежда да. Сутрин и двамата работехме, но следобед нямаше много работа. Той седна на ниско столче, като поставяше коленете си близо до решетката на кухненската печка или на ръба на леглото и кърпеше дрехите си. (Живееше в своя собствена бъркотия и в своите помещения беше по своему мръсен). Вечер обикновено правеше същото, понякога разговаряхме. Говореше ми за живота си. В него нямаше нищо особено. Скромнен живот, покрит с неизвестност. Той си спомняше най-често за хора, които не са „постъпвали добре“ — един потискащ духа

пъклен свят, сред който се лутал разочарованият от хората Томсън. Не оставаше да разговаря дълго. Предпочиташе кухнята, където пушеха газената лампа, печката и той самият, предъвквайки сред дима всичко от начало, вперил поглед в огъня.

— Можеш да излезеш, когато поискаш — казвах му аз, — прави каквото искаш.

— Тук съм добре.

— Иди, срещни се с хора.

Томсън отговаряше, че му е все едно и предпочита да си остане в къщи.

Всеки знае най-добре какво иска да прави. Но аз бях много заинтригуван една вечер, когато чух гласове в кухнята. Някой беше влязъл. Гласовете продължиха да се чуват и следващите вечери. Кой беше този посетител? Вероятно млекарят от фермата или краварят, който всяка вечер на светлината на фенера почистваше торните ями и разказваше с носталгия за заравянето на телата по време на войната.

— Ако не бе имало война — казваше той, — нямаше нищо да съм видял. За мен тя бе университет.

Ослушвах се. Някой бавно и монотонно задаваше въпроси и също така бавно и монотонно му отговаряха. Дали не беше това лесничейт, или пощаджията? Една вечер аз влязох в кухнята. Искях да разбера кой беше този интимен приятел.

Но там нямаше никой друг освен Томсън. Седнал близо до печката сред застоялия въздух в задушната стая, бледен, с измазнена коса и замрял дъх, той сричаше някакъв разказ от „Уайлд Уест Мегъзийн“. Списанието беше старо и изцапано, и той движеше почернелия си от въглища пръст от дума на дума.

До този момент Томсън бе отказвал да излиза извън къщата, не беше ходил по-далеч от бараката за въглища. Но след тази случка аз бях решил непременно да го накарам да направи това. Изчаках деня, в който получаваше заплатата си.

— Ето ти парите. Свободен си да излезеш този следобед.

— Задръжте ги — каза той в паника, — ще ми ги вземат.

— Кой ще ти ги вземе? — попитах аз.

— Хората — отговори Томсън.

Не можах да го убедя.

— Добре, ще ти пазя парите.

— Да! — съгласи се той въодушевено. — Ако ми потрябват, ще ви поискам. Парите са изкушение.

— Добре, но независимо от това, възползвай се от почивния следобед. Това е първият слънчев следобед от толкова време. Ще ти кажа къде можеш да отидеш. Тръгни надясно в ливадата...

— Не ги обичам тези ливади! — прекъсна ме Томсън, като гледаше подозрително през прозореца. — Ще остана при вас.

— Добре, но използвай поне няколко часа, всеки се нуждае от чист въздух.

Той ме погледа, като че му бях предложил да се отрови. Като че самият аз щях да извърша отравянето.

— Нека да бъде един час — започна да се пазари той.

— Не, целият следобед! — настоявах аз.

— Нека половин час — молеше се той.

— Добре, не искам да те карам насила — казах. — Това е свободна страна, разхождай се един час!

Пазаряхме се като на търг.

— Знаете ли какво? — каза той, като извърщаше поглед настрана. — Ще изляза за двацет минути.

Мислеше, че ме е измамил, но аз се върнах отново в кухнята и го принудих да тръгне. Бях му дал палто и обувки. Изглежда това погъделичка суетата му и разреши въпроса. Той излезе за двацет минути. Маршрутът му беше да върви направо надолу по ливадата, докато стигне главния път, и после обратно. През зимата един добър пешеходец би извървял това разстояние за дванадесет минути.

Когато мина един час, започнах да се чувствавам доволен от себе си. Но след като бяха минали вече четири часа, започнах да се тревожа. Излязох до градинската врата. Земята и нощта като че се бяха слели в едно. Току-що се бях прибрал отново вътре, когато чух високи гласове и видях да се люлее лампа. Задаваше се Томсън с един работник. Работникът, дребен прегърбен човечец, когото наричаха Бълхата, имаше вид на наведен храст и мъкнеше прогизнала раница на раменете. Подсмърчайки в тъмнината, той се озъби насреща ми с характерната за хората от тази област неприязън.

— Заблудил се — каза той, като ми връчваше Томсън.

— Дявол — възкликна изтощен Томсън.

Лицето му, на което бе изписан ужас, бе добило отново онзи познат болезнен цвят. Той непрекъснато обясняваше. Обливаше се в пот като подплашен кон и бе изпаднал почти в истерия. „Объркал курса“, не знаел накъде да „плува“. Всички неща по пътя си приличали. Пътища, ливади, гори и поля се смесвали пред очите му.

— Видях някаква гора! — каза той с ужас. — И тая общинска, съвсем ме обърка.

— Но ти въобще не си минавал край общинската — казах аз.

— А какво е било това тогава?

Тази нощ той остана да седи край огъня, заровил глава в ръцете си.

— Нямам настроение — каза.

На следващия ден край прозореца ми премина цигарен дим и чух позната кашлица. Дъщерята на полковника беше застанала край кухненската врата и приказваше на Томсън. Чух я да казва „всичко хубаво“, след което дойде до вратата ми и я отвори с едно бутване. Застана мрачна на прага и окото ѝ отново намигна. Беше облечена в жълта вълнена блуза и изглеждаше свежа като роса.

— Ти си свиня — каза тя.

— Какво съм направил?

— Изнасилваш жени по полето. Изоставяш старите си приятели. Така, значи!

— Много беше мокро на полето — казах аз.

— На мен това не ми прави впечатление — каза тя. — Аз винаги храня надежда. Наминах там снощи. Видях жената на пастора да пици сред полето. Седнах край нея и я поуспокоих, а тя ми каза, че някакъв мъж я преследвал. „Престани да квичиш“, ѝ казах, „много се ласкаеш, мила“, и тъй като бе започнало да се стъмва, взех да нося пазарската ѝ чанта и чадъра, и я закарах у дома ѝ. Често ходя при нея вечер. Нали и аз трябва да си намеря някакво забавление. Не мога да вися сама в тази хижа по цели дни и нощи. Седим и си приказваме за сина ѝ, който бил в Китай. Когато-остарееш, и ти ще бъдеш самотен.

— А какво се случи там, при общинската?

— Мисля, че съм пияна — каза дъщерята на полковника. — Май съм пияна от сутринта. Докъде бях стигнала? Започнах вече и да забравям. А, да, не бяхме вървели и пет минути, когато чух някой да се влачи като куче по петите ни, прескачайки храстите. Горката мисис

Стауър започна да пици отново. „Стой!“, извиках и погледнах назад. Тогава на около десетина ярда от нас иззад едно дърво се показа мъж. „Какво искаш, по дяволите?“ — попитах го. Дочуха се странни звуци, като че някаква овца се обаждаше: „mmm-o-o-o, mmm-o-o-o, mmm-o-o-оля ви се...“

— Ето къде е бил Томсън — казах.

— Помислих, че си ти — отговори тя и продължи. — Започна да обяснява: „Една жена с пръчка ме нападна при общинската. Не съм я докосвал. Мислех си, че ако вървя след нея, ще си стигна у дома.“

Когато стигнали до гората, Томсън не искал да върви повече и тя трябвало да го хване за ръка, това е била грешката ѝ. Той отскубнал ръката си и побягнал, а тя го хванала за палтото. Започнали да се боричкат. Тя го подгонила в гъсталака, но той успял да се измъкне и изчезнал, като тичал към общинската.

— Ти си проклета свиня! — обърна се дъщерята на полковника към мен. — Как би се чувствувал, ако те хвърлят насред морето?

Тръгна си. Наблюдавах я как върви по пътеката, после се облегна на отсрещната градинска врата и погали един кон по носа. Когато отмина, конете се пръснаха като рошави селяндури. Чух я да им подвиква, но те не ѝ обърнаха внимание.

Когато изчезна от погледа ми, вратата зад мен се отвори и в стаята влезе Томсън.

— Извинете, сър — каза той. — Младата жена, сър... Все се върти край вратата на кухнята.

— Да. И какво?

Той зяпна в мен, след което избухна:

— Не съм я докосвал, въобще не съм. Не съм я докосвал с пръст.

— Тя не казва, че си я докосвал. Само се е опитала да ти помогне.

— Да, сър — успокои се той.

Когато се върна в стаята да сложи масата, забелязах, че се опитва да срещне погледа ми.

— Сър — обади се той най-последно.

Беше застанал на почтително разстояние.

— Извинявайте, сър, но младата лейди...

Устата му се отваряше и затваряше в усилието да оформи фразата си.

— Младата лейди... тя не беше сама, сър — изплю изведнъж камъчето той.

— Не се безпокой за това — казах, — не ѝ се случва за първи път.

— Но това е падение, сър — каза Томсън проповеднически.

Минаха доста дни, преди тя да дойде отново в къщата, но когато дойде, чух го да заключва и двете кухненски врати.

В заповедите, от една страна, и в изкушението, от друга, се заключаваха представите на Томсън за доброто и злото. Повече не му предлагаш да излиза. Измислях поръчки и му заповядвах да излиза. Въобразявах си, че щях да направя добро на Томсън, доколкото можех. Исках той да бъде свободен и щастлив. Отначало забеляза, че не съм свикнал да давам заповеди, и се опитваше да хитрува. Свивала го язвата. Един-два пъти тръгна да се разхожда бос, като обясняваше, че подметката на едната му обувка се била откачила. Но когато разбра, че няма да има хлабаво, съгласи се. Обикновено го наблюдавах като излиза, наклонен напред, със своята полутичаща походка, като че се хвърляше сяло, разчитайки единствено на милосърдието на света. Същото чувство изпитва и обитателят на сушата, когато прекрочва през борда на лодката след морско пътешествие. Той е зашеметен, чувствува се опитен, искусен моряк, учуден от това, че е успял да оживее, че е преминал моста над дълбоката и толкова несигурна вода.

Ще му се да се похвали с това. Така се чувствуваше и Томсън.

— Срегнах на пътя няколко скитника — каза той, — но никого не заговорих, отбих встрани. Един ме попита при кого работя.

Той ми описа човека и ме погледна лукаво.

— Не му казах, разбира се. Казах просто: „Работя при един джентълмен.“ Имах предвид вас.

Край един от парцелите някакъв човек го помолил за огънче и го попитал с какво се занимава.

— Казах му, че не пуша — обясни Томсън. — Нали разбирате какво имам предвид. Човек не знае какво може да се случи. Мислиш си, „няма нищо лошо в това“, и ето че се появява изкушението.

Какво представляваше за Томсън изкушението? Почти всичко. Кръчмите, кината, общинската земя, кокошарниците, магазинчетата за тютюн — та нали изкусителят можеше да се крие във всяко едно от

тях, навсякъде. Като ревността на Отело, повод за опасенията на Томсън бе и самият въздух.

— Не искаш ли да отидеш на черква? — попитах го един ден аз.

Струваше ми се, че непременно ще се съгласи.

— Нямам нищо *против* религията — отговори Томсън. — Но по-добре настрана. Срещнат те в черквата и на следващия ден вече започват да те преследват.

— Кой? — попитах аз.

— Хората — отговори Томсън. — Тук не е както на корабите.

Разправяше, че и аз съм бил като него. Затворен съм бил, избягвал съм изкушението. Радвал се, че съм такъв.

Доста се изненадах, като разбрах, че докато аз наблюдавам Томсън, той пък наблюдава мен.

Но винаги става така, че когато някой започне да определя качествата ти, ти несъзнателно се опитваш да докажеш, че е сгрешил, започваш да се фукаш, че можеш да обориш неговото определение. Затворен съм бил, значи! Избягвал съм изкушението! Това е обаче само представата на Томсън за мен. А дъщерята на полковника? Виждах я рядко наистина. Веднаж вулгарна, друг път привлекателна, ту отегчителна, ту вълнуваща. Не беше ли тя Самото Изкушение? Откъде можеше да знае Томсън дали то ме преследва. Но забележката му изпълни душата ми с трепет. Започнах да навещавам дъщерята на полковника по-често.

Междувременно взех да разбирам колко заблуден съм бил по отношение на навиците на Томсън и че там, където се появяваше изкушението, той правеше голяма разлика между онова, което проповядваше, и това, което вършеше. Чувството на Томсън към изкушението бе извънредно силно, то го привличаше към всеки срещнат изкусител. Той спираше хората по пътя и скоро започна да им говори за това. Беше говорил на пощаджията, продавачите в магазините бяха чули всичко относно моите и неговите занимания. Подтичваше след случайните пътници, спираше велосипедистите, сядаше край канавките с някой строител на пътища или канавкаджия. На всички обясняваше какви опасности крие пиенето, как трябва да се пазят от непознати хора. И след като им беше разяснил всичко това, той винаги завършваше, като казваше, че самият той е затворен човек, че не пие, не се занимава с жени, и потупвайки джоба на самото си,

съобщаваше, че ето тук пази всичките си пари и документи. Държеше се с тях точно така, както се бе държал с мен преди два месеца на Юстън Роуд. За всичко ме уведомяваше дъщерята на полковника. Тя знаеше винаги онова, което се случва в околността.

— Той е много мил — застъпваше се за него тя с грубия си пресипнал глас. — А ти си фукльо. Не се наежвай чак толкова. Каквото и да правиш, такъв си. Може би и ти си мил, но страшно приличаш на тия мои идиотски уж приятели.

— Значи — казах аз с надежда в гласа, — ти имаш слабост към фукльовците?

Започнах също така да разбирам защо Томсън закъсняваше винаги когато се прибираще след някоя поръчка. Аз всеки път приемах, че се е загубил. Всъщност това бе истина в известен смисъл, но той се загубваше, защото се скиташе по петите на хората, следваше ги до домовете им, влачеше се след тях до парцелите им, влизаше в задните дворове, като през всичкото време им разправяше за опасностите, които се крият в общуването с хората. „Аз никога с никого не разговарям“, казваше той. Това не беше истина, но не бе и лъжа. То бе чисто и просто самоизмама.

— Той живее едновременно в два свята — казах една сутрин на дъщерята на полковника.

Бях изпратил Томсън в града, за да купи обичайните пържоли, и сега седях с нея в хижата. За пръв път ми се случваше да седя в нейната хижа. Стените бяха облицовани с лакирано дърво, както в черквите, а стаята се отопляваше с газена печка, от която миришеше на пор. Имаше два стола, покрити с дамаска, черга и маса. Докато аз приказвах, тя подреждаше грамофонни плочи. Когато някоя плоча не ѝ харесваше, хвърляше я на земята и плочата се счупваше. Почти не слушаше това, което ѝ говоря, непрекъснато отиваше до грамофона, пускаше някоя плоча, спираше я след няколко завъртвания, подир което изключваше грамофона и изхвърляше плочата.

— Ти май много знаеш, а? — каза тя. — Не искам да кажа, че си безинтересен, но и това не ти помага.

— На колко си години? Имаш ли двайсет и пет? — попитах аз.

Навъсеното и иронично изражение на лицето ѝ изчезна. Беше учудена.

— Боже мой! — възкликна тя и на лицето ѝ цъфна откровена усмивка. — Много си загубен.

И като смръщи отново вежди, добави:

— Да не ми пробутваш само професионални хитрости. Когато бях на двадесет и пет, мойто момче, бях много хубава. А сега съм на трийсет и девет. Но все още имам хубава фигура.

— Бих ти дал най-много дващест и седем — казах ѝ откровено.

Тя тръгна към мен. Седях на креслото, а тя бе застанала съвсем близо до мен. Никога преди това не бях я виждал толкова отблизо. Мислех, че очите са тъмносини, но сега забелязах, че са сивозелени, влажни и сладострастно премрежени, като очите на котка в мрачни дни, и в същото време мъртви като циферблат. За пръв път видях отблизо и кожата ѝ, която преди ми бе изглеждала свежа. Това бе повехналата кожа на човек, който прекалява с пиенето, гъсто покрита с червеникави жилки, кожа, която у хора на средна възраст обикновено става на петна и подпухва. Ето защо винаги бе заставала в другия край на стаята.

Тя като че разбра за какво си мисля и седна на стола срещу мен. Окото ѝ отново намигна.

— Взе да се отбиваш доста често! — каза. — Аз съм дошла тук да си почина!

— Идвам само сутрин — започнах да се оправдавам.

Тя се засмя. Взе от рафта една бутилка уиски и си наля половин чашка.

— Ето какво правиш, като идваш, мойто момче. Караш ме да пия на гладен стомах. Не бях докосвала алкохол от десет дни. Получих писмо тази сутрин. От моя старец.

— От баща ти?

Често се бях опитвал да си представя полковника. Тя избухна във весел смях, който завърши с кашлица, от която очите ѝ се насълзиха.

— Това беше бомба! Разкошно. Та ти си бил страшно наблюдателен по отношение на жените. Не, миличък, от мъжа ми. Той не ми е мъж, дявол да го вземе, но когато живееш с някого десет години и той ти плаща квартирата и те издържа, може да се каже, че ти е мъж. Не е ли така? Или поне би трябвало да е така. Десет години не са малко и родителите му смятаха, че трябва вече да се ожени. Той също смяташе, че трябва да се ожени. Затова хвана тая богата

американка и ме натика тук на село, по-лесно да ми бъде, като страдам. И аз като твойто моряче живея от подаяния. Добре де, си казах, щом като е решил да прави каквото си иска. След шест месеца ще му писне с новата кучка. Затова и го оставих. Не искам да му развалям удоволствието. Добре! Но сега ми пише, че искал да доведе тук годицицата си, защото била чувала много неща за мен, пък и обожавала природата.

Бях готов да изразя възмущението си.

— Той всъщност е мил — подхвърли тя. — Продава газови печки. Сигурно ще ти хареса. Но по дяволите тая жена!

Гласът ѝ бе станал студен и по-висок.

— Тя го направи сноб. Сега вече аз съм само неговата любовница. Недей да ме гледаш така объркано — добави тя. — Няма да заплача. Цели десет години четях книги, учих френски, образовах се. Научих се вместо „здрасти“ да казвам „приятно ми е да ви видя“, научих се да гледам на нещата като него. Оставих го да разправя, че баща ми е военен, а всички проклети глупаци край него решиха, че той обезателно трябва да е полковник. Изглежда никога не бяха чували, че и сержантите могат да имат деца. Та дори и моят старец, миличкият — усмихна се тя нежно, — и той си мислеше или просто сам си внушаваше, че всички вярват на тази история. А аз бях една ужасна малка глупачка и фукла.

— Не го познавам — казах, — но не ми изглежда много свестен.

— Тук ти е грешката — възрази тя остро. — Просто е слаб, бедният. Това е! Ти не знаеш какво значи да се срамуваш от това, че майка ти е прислужничка. Аз превъзмогнах тези неща, но той не може, това е!

Тя замълча и намигването се появи отново.

— Съжалявам — казах. — Всъщност аз не съм против снобизма, той означава някакъв характер. Лошо е да го притежаваш, но е лошо и въобще никога да не си го притежавал. Човек не може да не преболедува заразните болести на времето, в което живее.

— Пак започваш — каза тя.

Човек никога не вярва на страданието на другите. Когато то е неясно, смятат, че е лъжа, когато пък е явно и крещящо, считат го за хвалба. То е изпитание единствено за този, който страда. Аз станах от стола и тръгнах към нея. Исках да я целуна.

— Ти си от сантименталните — каза и аз не можах да я целуна.

Тогава чухме някой да минава край къщата и тя отиде до прозореца. Минаваше Томсън. Черната къдрица бе паднала над покритото му с пот чело и той хвърли към хижата колеблив зашеметен поглед. На лицето му се четеше ужас.

— По-добре да не знае къде си бил — каза тя, като се приготви за очакваната целувка, но аз не я целунах и излязох.

Здравата студенина на свежия сив въздух навън ми подействува добре. Бях сърдит и потиснат. Заставах на прозореца в моята къща. Влезе Томсън — беше много приказлив. Загубил се, разбира се. Видял хора. Видял ниви. Чул да шумолят дърветата. Видял пътища. Почти не го слушах. Бях свикнал с нервния му вибриращ глас. Чух думите „легион“ и „изкушение“ и помислих, че цитира нещо от Библията. В един момент установих, че говори за Британския легион. Пощаджията го бил поканил да отиде на събранието на Британския легион тази вечер. Колко прости са проблемите на някои хора. Но Томсън казваше: „Не, няма да отида“. Няма да отиде на събранието на Британския легион. Та това било изкушение.

„Трябваше да я целуна, трябваше да остана при нея“, мислех си аз. „Права беше, че съм фукльо.“

— Иди — казах на Томсън. — Иди, ако искаш. Сигурно ще ти хареса.

„А не беше ли противно, явно, тъпо, да започна да я целувам точно в този момент?“

— Направи каквото искаш — обърнах се към Томсън.

— Най-добре ми е край вас — каза той.

— Не можеш винаги да си край мен. След месец, а може би и по-малко, както знаеш, аз ще си тръгна от тук и ти ще трябва да напуснеш.

— Да — отговори Томсън, — ти ми каза това. Беше честен с мен. И аз ще бъда честен с теб. Няма да отида в Легиона.

Нахранихме се и аз седнах да чета.

„В настоящия момент се наблюдава криза във всеки клон от нашия духовен и материален живот. Това проличава не само във фактическото състояние на международните отношения...“

Добре де, мислех си, мога да опитам тази вечер. Не трябва да бъда повторно глупак. Излязох за един час. Когато се върнах, Томсън

ожесточено се бореше с изкушението. Ако отидел в Легиона, как щял да се върне? Не, по-добре да не ходи. Изглежда, бе взел този легион много на дълбоко. (Особен екземпляр е тази жена, мислех си.) В четири часа той все още се колебаеше. В пет часа ме помоли да му дам парите. (Е, всички сме екземпляри, продължих да си мисля аз.) След малко той ми върна парите и ме помоли да му пазя пенсионните документи. В шест и половина разбрах, че Томсън губи за сметка на Легиона. (А какво иска да каже с „фукльо“ между другото?) Той гледаше навън в нощта. Но в момента, когато си помислих, че е вече окончателно загубил, той спечели. От кухнята започнах да чувам познатия монолог от „Уайлд Уест Мегъзийн“. Беше осем и половина. Легионът бе загубил.

Разочарова ме Томсън. Не можеше ли да прояви малко повече смелост! Загледах се през прозореца. Бях неспокоен. Вятърът постепенно се оттегляше, като че завъртял на опашката си пълната луна. На лунната светлина нивите приличаха на изцъклени лица, украсени с женската прическа, която горите оформяха над главите им. Облякох си палтото, сложих шапката и излязох навън. Звездите над главата ми изглеждаха някак особено. Бяха ясни като цифрите на часовник. Извадих часовника си и сверих мъничкото време, отбелязано на него с огромното време над главата си, и продължих да вървя. Към края на гората се усещаше мирис на развалено. По всяка вероятност някой умрял заек или лястовичка се разлагаха.

Излязох от гората на покрития с чакъл път. Когато заслизах надолу по пътя, сърцето ми изведнаж лудо затуптя. Струваше ми се, че ми предстои още дълго да заобикалям. Тръгнах през нивите. В една от хижите някакво семейство слушаше танцова музика по радиото. Някакъв мъж бе излязъл да нагледа пилетата. На едно място бяха започнали да строят воденица и наоколо бяха разхвърляни лопати, колички и арматурно желязо.

Прекоших последната нива и видях хижата. Сърцето ми биеше силно и чувствувах, че кръвта ми бе замряла в жилите, а краката ми бяха ужасно натежали. Чак когато стигнах на пътя, успях да видя, че вътре не светеше. Дъщерята на полковника или дъщерята на сержанта си беше легнала рано като децата. Докато стоях на пътя, чух мъжки гласове да пеят сред нивите. Вероятно бе десет часа и хората бяха наизлезли от кръчмата. Всички английски села по това време са

огласяни от шумни групички, които постепенно се разпадат и заглъхват.

Прибрах се в къщи и запалих свещ. Огънят в камината догаряше. Бях изтощен и щастлив да се намеря пак у дома, сред моите вещи. Като че отново се бях прибрал в собствената си кожа. В кухнята не светеше. Изглежда и Томсън си беше легнал. Горкият Томсън! Усмихнах се при мисълта за душевната борба, която изживяваше. Взех книга и започнах да чета. Продължавах да чувам шума от подвиквания и песни. Бирата в този край е кисела и изветряла, но развеселява хората, кара ги да пеят.

Пеенето се приближаваше. Оставих книгата. На близката ливада се чуваше някакъв спор. Ослушах се. Спорещите като че се насочваха към моята хижа. Думите се чуваха все по-отчетливо. Чух да се отваря градинската врата и препирнята долетя откъм пътеката в мойта градина. Не можеше да има съмнение. Към вратата се бяха запътили някакви хора. Стоях и не можех да разпозная гласовете. Някой пееше високо, след това се чу шум от преплитаци се стъпки и нещо силно изтрополи. Вратата се отвори с трясък, като се блъсна в стената. Пияни и залитащи, Томсън и дъщерята на полковника едва не паднаха напред стаята, както бяха прегърнати.

Томсън погледна към мен ужасен.

— Изправи се, моряко! — извика дъщерята на полковника, като продължаваше да седи вкопчена в него. — Беше самотен — продължи тя с несигурен глас към мен. — Слушахме грамофонни плочи. Хайде, пей!

Томсън продължаваше да гледа, обезумял.

— Не го гледай него. Пей! — изкомандува тя, след което се изсмя със задавен глас и двамата вкопчени един в друг се строполиха на канапето като накокорчени разрошени кукли.

В очите на Томсън се изписа любов към целия свят и той се усмихна така, както не бях го виждал да се усмихва никога преди. В един момент отвори треперещата си уста и зарева:

*Ти ограби всички шивачи
и изигра всички моряци,
но веч не ще можеш да се разхождаш по улица
„Перъдайз“...*

— Продължавай, това не е всичко — крещеше дъщерята на полковника и пееше. — Продължавай! Дай нещо... нещо за „дълбокия скалист залив“...

Тя обви ръце около врата му и го целуна. Той бе зяпнал към нея в панически ужас. Погледна към полата ѝ. Тя бе разкопчана и полусмъкната. Томсън посочи разголения ѝ крак. Гледката го накара да изтрезнее. Той се изтръгна, изхвърча от стаята и повече не се върна. Тя погледна към мен и се захили. Очите ѝ бяха топли, блестяха. Започна да чисти листата, полепнали по полата ѝ.

— Къде отиде той, къде е? — продължаваше да пита тя.

— Отиде да си легне — отговорих аз.

Обхвана я пристъп на кашлица, от който жилите на врата ѝ се напрегнаха, а очите ѝ се бяха разширили, като очи на животно, хванато в капан. Тя притискаше ръка към гърдите си.

— Бих искала — крещеше тя истерично в пристъпа на кашлицата, — бих искала да можеш да видиш идиотското си лице.

Стана и се провикна:

— Томсън! Томсън!

След като той не отговори, тя започна да пее:

„Долу край дълбокия скалист за-а-а-лив...“

— Какво искаш? — попитах я.

— Искам Томсън — крещеше тя. — Той е единственият мъж наоколо.

След това заплака. Опита се да влезне в стаята му, но тя беше заключена. Започна да обикаля всички стаи, като го викаше. След това излезе и тръгна нагоре по пътеката. Продължи да го вика по целия път до хижата си.

На другата сутрин Томсън се появи както обикновено. Донесе закуска, дойде да получи „заповедите“ за обед. Да ми направел ли пържола на скара? А пудинг? У него не се забелязваше никаква промяна. Държеше се, като че нищо не се бе случвало. В погледа му не се четеше виновност, като че той въобще нямаше представа за станалото. Не се извини, не каза, че съжالياва. Така преминаха обедът, чайт и целият ден. Когато си свърших работата, отидох в кухнята.

— Разкажи ми какво стана вчера.

Томсън белеше картофи. Обикновено правеше това в една кофа на пода, като че белеше картофи за цял екипаж. Остави ножа и се изправи. Изглеждаше разтревожен.

— Ужасно нещо! — каза Томсън, като че говореше за случка, която е прочел във вестника. — Ужасно нещо, сър. Такава млада дама, сър. Да идва тук да ме търси, една такава образована дама. Някой трябва да ѝ даде урок. Да идва тук и да казва, че искала да слуша с мен музика. Да ме измамва, да не мога да се опазя! Не беше право — продължаваше Томсън, — както и да го погледнете, не беше право. Казах ѝ, че ме забърква.

— Аз не те обвинявам. Просто искам да знам.

— При това изчакала вие да излезете, не е право. Може да се счита за образована дама, но знаете ли какво мисля аз за нея? Мисля си, че е уличница.

Тръгнах към нейната хижа. Беше започнало да ми става смешно. Тя копаеше в градината. Ръкавите ѝ бяха навити и тя се потеше над лопатата. Лехите бяха покрити с дебел пласт мъртви листа и растения. Застанах и започнах да я наблюдавам. Тя ме погледна нервно.

— Искам да спретна градината — каза — за понеделник. Оная кучка ще дойде тогава.

Изглеждаше притеснена и непохватна. Продължих нататък и когато се обърнах назад, видях я да влиза в къщата. Това беше последното ни виждане. На връщане забелязах, че лопатата, с която бе работила, стърчеше край лехата, където я бе оставила. Същата вечер си замина за Лондон.

— Слава богу! — каза Томсън.

След случката, както у мен, така и у него настъпи промяна. А може би промяната се дължеше на това, че мръсните февруарски дни си отиваха, времето беше станало по-меко и годината се придвижваше напред. Скоро щях да се прибирам. Томсън не споменаваше вече изкушението. Сега той излизаше всеки ден. Пощаджията му бе станал приятел. Заедно ходеха в кръчмата. Томсън вече си искаше парите. Работниците в кръчмата бръщолевеха на език, който той не разбираше. Той им плащаше пиенето. След първата чаша започваше да пее, а те го насърчаваха, след което той отново плащаше. Пощаджията поръчваше напитките вместо него, като го потупваше по портфейла. Всяка вечер

му изпразваха джобовете. В същото време го ненавиждаха и дори ми се оплакваха от него, след като му бяха изпразнили джобовете.

Томсън се връщаше през общинската, ту див и ентузиазизиран, ту разкъсан от съмнения. На следващия ден обикновено беше без настроение. Цялата околност на десет мили наоколо познаваше моряка. Беше си спечелил голяма слава.

Дойде и последната седмица. Той се поуспокои.

— Какво смяташ да правиш? — попитах го един ден.

— Ще остана при вас.

— Не можеш — казах, — аз заминавам в чужбина.

— Няма да ми плащате, просто ще остана при вас.

Трудно ми беше да го накарам да разбере, че не може да остане при мен. Беше много потиснат.

— Само ми помогнете да се измъкна оттук невредим — взе да се моли накрая. — Заведете ме поне до гарата.

Не можеше да отиде до гарата сам, тъй като всички, които го познаваха, щяха да тръгнат подире му. Беше им казал, че си отива. Беше им казал, че аз му спестявам пенсията и заплатата за последните двадесет дни. Щяха да плъзнат като мравки след него. Пригответх му багажа и повиках такси. Колко бавно бяхме се движили и живели сред тези ниви и ливади! Но когато колата се спусна надолу по хълма и вятърът връхлетя върху ни през прозорците, ние като че изведнъж преминахме в друг свят. Профучахме край хижата на дъщерята на полковника. Слънцето огряваше празните прозорци и аз успях да видя стърчащото край изоставената леха гребло. Томсън се бе облегал назад в колата, за да не го види някой, но аз се наведох напред да хвърля последен поглед на всичко наоколо и да го забравя.

Пристигнахме в града. Когато навлязохме в улиците, таксито забави ход и хората започнаха да се подават от вратите на магазините и къщите.

Един прислужник ни кимна от кръчмата. Чуваха се гласове:

— Хей, гледайте, Джек!

Полицаят, продавачът на риба, разни момчетии, които отиваха на училище, десетки хора му махаха с ръце. Като че се движех с някоя царска особа.

Пристигнахме на гарата. Една едра жена, която миеше стълбището в банката, мигом се изправи и нададе вик.

— Гледайте, Джеки! — крещеше тя, като се превиваше на две от смях и викаше приятелката си, която миеше един прозорец на първия етаж. Беше цял триумф. Но Томсън не обръщаше внимание на никого. Седеше облегал назад, да не го забележат.

— Добре, че имам вас — каза той. — Обират те инак до последен грош.

Най-сетне седнахме във влака. Пътуването ни трая два часа.

— Веднаж да стигна в Уайтчепъл!

Уайтчепъл бе за него нещо далечно като Сингапур. Той повтори това няколко пъти, като извърщаше глава от преминаващите с шеметна бързина край прозореца зелени ниви.

— Вие не се безпокойте — повтаряше, — не се тормозете зарад мен.

Наближавахме Лондон и неговият оптимизъм за разлика от моя нарастваше. Когато стигнахме, той почти викаше:

— Аз не падам по гръб, не се безпокойте. Ще ви изпратя адреса си.

Стояхме на бордюра и аз останах да го наблюдавам как се отдалечава в дъжда, пробивайки си път през задръстеното бучащо и мяукащо улично движение. Томсън се хвърли в него направо, без да гледа. Такситата спираха, за да не го смажат. Смяташе да върви пеша до Уайтчепъл. Беше решил, че е по-безопасно.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.